



## Het voeren van een herstelcirkel.



Deze brochure is een toelichting bij filmopnames die ECHO maakt i.s.m. de Hogeschool van Amsterdam

Door Jan Ruigrok.

## concept

### Toelichting Herstelcirkel

Deze brochure document is een toelichting bij de opname van een herstelcirkel die ECHO maakte in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam.

De filmopnamen bestaat uit drie delen:

- 1) Een voorgesprek met Sabrina, een leerling die door Maaïke, 'zwijn' is genoemd en haar reactie daarop haar heeft geslagen.
- 2) Een voorgesprek met Maaïke.
- 3) Een herstelcirkel met de groep en hun mentor.

Dit document betreft de herstelcirkel

Je ziet hieronder twee kolommen

Naast de tijdsaanduiding staat een toelichting op wat er gebeurt en op de keuzes die de herstelcoördinator (herco) maakt.

De 'leerlingen' die je in de film ziet zijn eerste-jaarstudenten van de Hogeschool van Amsterdam die de rol op zich nemen van vo-leerlingen; Aalt Prins is hun mentor op de HvA en speelt de rol van mentor. De casus werd door één van de studenten ingebracht naar aanleiding van een ervaring op de middelbare school. De herco is Jan Ruigrok.

We danken de studenten, Aalt Prins en Mirjam Gilhuis docenten aan de HvA voor hun inzet en medewerking aan de film.

Tijd	Toelichting op de herstelcirkel
1:00:00	<p>De herco verwelkomt de deelnemers. Hij haalt aan dat de deelnemers Ja hebben gezegd tegen de uitnodiging en bevestigt hiermee dat zij aanwezig zijn op basis van vrijwilligheid. In het midden van de cirkel staat een bos bloemen. Het is een ankerpunt waar mensen zich op kunnen richten tijdens de cirkel. Na afloop kan hij een plek krijgen in de klas.</p>
	<p>Hij noemt als aanleiding een conflict tussen Sabina en Maaïke en benoemt daarna het gemeenschappelijke dat de deelnemers hebben: jullie willen kijken of jullie hier op een goede manier uit willen komen en dat de hele klas de kant op gaat die jullie willen. Wanneer twee leerlingen een conflict hebben, staat de behoefte van de hele klas, een fijne sfeer, onder druk, daarmee is het een groepsprobleem. Merk op dat de herco zich onthoudt van termen als 'pesten', 'pester' 'slachtoffer' gebruikt. Zulke termen verdelen mensen in groepen en zijn exclusief en delen de wereld in 'goed' en 'slecht'. Iemand die pester wordt genoemd, of het idee heeft als zodanig gezien te worden, zal zich eerder verdedigen en terugtrekken dan dat hij een positieve bijdrage zal leveren. Hetzelfde kan op een wat andere manier gelden voor het slachtoffer. Wanneer iemand slachtoffer genoemd zal worden, ligt Slachtoffergedrag op de loer.</p>

1:00:57	De herco bedankt de aanwezigen en spreekt respect uit voor de keuze die zij hebben gemaakt: 'Het is niet niks om voor sommige mensen heel heftige dingen te praten'. De woorden 'voor sommige mensen' zijn bewust gekozen. De kans is aanwezig dat het voor sommige mensen niet heftig is. Door deze toevoeging krijgen zij erkenning voor hun perspectief. Ook hierin streeft hij naar verbinding.
	Speciale erkenning gaat naar Maaïke, Sabrina en de mentor. De herco gaat eerst naar Maaïke omdat hij denkt dat zij als vermeend pester, en dus dader het meest onder druk staat. Een slachtoffer kan meestal rekenen op meer begrip. De mentor wordt extra welkom geheten om recht te doen aan de hiërarchie en zijn positie te erkennen.
	De herco verwelkomt de deelnemers als mensen 'die een bijdrage kunnen leveren aan dat wat jullie willen'. Hier spreekt hij verwachting uit naar de deelnemers en zet hij hen in een activerende positie.
1:01:27	De herco wijst erop dat de regels voor de cirkel vooraf zijn uitgelegd en dat ieder daar Ja tegen heeft gezegd. Voor de duidelijkheid herhaalt hij ze nogmaals. Hiermee zorgt hij voor een duidelijke structuur.
1:02:04	De herco heeft met de groep een geschikte praatstok gezocht. Daarmee is er vooraf aan gemeenschappelijkheid in de groep gewerkt. Hij wijst op de invloed die Maaïke had bij de keuze. Dit is een erkenning van de behoefte die Maaïke heeft, een behoefte die zij tot nu toe op een vaak negatieve manier vervulde. Nu vervult zij die op een constructieve manier. De lachende reactie in de groep, vermindert de spanning en verhoogt de verbinding.
1:22:28	De Herco heeft de vragen die beantwoord gaan worden zijn vooraf aan de deelnemers bekend gemaakt en hier op een flap geschreven en opgehangen.
	De eerste vraag, 'wat zijn de feiten', is heel kort: 1) Er was een vechtpartij(tje) tussen Sabrina en Maaïke. Dit is iets waar de deelnemers het voor 100% mee eens zijn.
	De volgende vragen: 2) Wat dacht je toen het gebeurde? 3) Wat denk je en wat voel je als je er nu naar terugkijkt? 4) Wat is jouw aandeel in wat er gebeurde? 5) Wat is het ergste aan wat er gebeurde? 6) Wat moet er gebeuren om dit goed af te sluiten en verder te gaan?
	Structuur biedt de herco door de vragen vooraf uit te reiken en in de cirkel te herhalen. Hij wijst meerdere keren op vrijwillige deelname. Hij richt zich op de gemeenschappelijke behoefte van de groep en het voornemen van de deelnemers die te vervullen.
1:03:35	De herco wijst op het tafeltje waaraan mensen kunnen plaatsnemen wanneer ze even afstand van de cirkel willen nemen. Het geeft hem ook de ruimte dat wanneer er deelnemers zijn voor wie de spanning zo groot wordt dat ze zich niet aan de regels kunnen houden, hij hen kan vragen even daar plaats te nemen. Het verlaten van de ruimte, is het verlaten van de cirkel en je onttrekt je daarmee aan wat er gebeurt.
1:04:13	De herco vraagt of ieder zich in de afspraken en regels kan vinden en of er nog vragen zijn. De instemming maakt dat hij verder kan.

	Hij kiest ervoor niet iedereen persoonlijk Ja te laten zeggen; hij vertrouwt erop dat dit in deze situatie, voldoende is.
1:04:24	Na de eerste vraag nodigt de herco de deelnemers uit de stok op te pakken en de vraag te beantwoorden. Door hem niet zelf aan iemand te geven, geeft hij invloed aan de groep.
1:04:40	Wanneer een leerling als eerste de vraag beantwoordt, trekt de herco zich min of meer terug in zichzelf en kijkt hij naar de bloemen. Hiermee plaatst zich op een bepaalde manier buiten de groep en dwingt hij de deelnemers elkaar aan te kijken wat de verbinding verhoogt.
1:06:02	Bij vraag 5, die naar het ergste van wat er is gebeurd, pakt Maaïke als eerste de stok en laat ze blijken dat ze bewust is van haar negatieve handelen en de schade die zij daarmee heeft aangericht.
1:09:57	Na vraag 5 gaat het gesprek van terugkijken, naar vooruitkijken. Het vervelende laten we achter ons, en we kijken nu naar wat we willen. Om deze omslag te accentueren en de deelnemers in een andere denkmodus te zetten, vraagt de herco de deelnemers een andere plek in te nemen. Nadat de herco ziet dat bij het eerste criterium om een andere plek in te nemen, een leerling blijft zitten, laat hij nog een keer van plek wisselen, zodat werkelijk ieder een andere plek inneemt.
1:11:11	Bij het beantwoorden van de laatste vraag neemt Maaïke als eerste het woord.
	Maaïke reflecteert bij het beantwoorden van de vraag op zichzelf en beschrijft ander gedrag wat ze wil vertonen. Zij geeft daarmee aan hoe zij vorm wil geven aan herstel. Veel deelnemers vertellen wat zij willen gaan bijdragen aan een betere sfeer.
1:13:46	De herco vergeet bij de laatste vraag iedereen de gelegenheid te geven hem te beantwoorden en wordt door een leerling daarop gewezen. Tijdens een lange cirkel kan de vermoeidheid toe- en de alertheid afnemen. Mooi dat de groep het proces bewaakt.
1:14:28	Na de cirkel is er een informeel moment waarbij hapjes en drankjes worden geserveerd en de deelnemers kunnen napraten. Het belang van dit 'breaking of the bread' is groot. Vaak worden daar dingen uitgewisseld en gezegd die tijdens de cirkel nog zijn blijven liggen. Ook is het een moment waarop in het hier en nu de voornemens van de groep in praktijk worden gebracht: het samen goed hebben.